

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nežrkanirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vr-
šajo. — Plaša in teži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Koledvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštini hranilnici
št. 14.194.

Razvoj dogodkov v Beogradu.

**Novi davčni zakon sprejet. — Odstop vlade. — Po-
izkusi za sestavo nove vlade. — Sijajno zadoščenje
Stjepanu Radiću. — Klerikalci brez svoje volje.**

Pretekli torek zvečer je narodna skupščina sprejela novi davčni zakon. O novem davčnem zakonu smo pisali že v zadnji številki in povedali svoje mnenje o njem, ki ga tudi še danes vzdržujemo. Klerikalci sicer novi davčni zakon hvalijo na vse pretege, toda ta hvala nas ne moti. Le potrpimo, da se bo začel novi zakon izvajati. Ko bomo njegove posledice čutili, bomo govorili naprej in takrat se bo pokazalo, kdo je imel prav. V interesu slovenskih davkoplačevalcev bi mi jako radi videli, da ne bi imeli prav mi...

Kriza vlade.

Takoj naslednjega dne — preteklo sredo — po sprejetju davčnega zakona je vlada podala ostavko. Kakor znano, so v dosedanji vladi sedeli velikosrbski radikali skupaj z našimi klerikalci in pa tistimi demokrati, ki jih vodita gg. Davidović in Marinković. Med temi demokrati pa ni bilo prave sloge, ampak so se vedno ruvali med seboj, zlasti glede vlade. G. Marinković je bil za vlado, g. Davidović pa proti. Ker pa to ni mogoče, da bi ena stranka uživala vse dobrote vlade, ob enem pa nastopala proti vladi, je bilo treba to razmerje razčistiti, da se demokrati jasno in določno izrazijo, ali so za ali proti vladi.

Na seji demokratskega kluba, ki je imela namen to vprašanje razčistiti, se je klub odločil za politiko g. Davidovića, t. j. proti vladi. Vsled tega sklepa demokratov vlada ni imela več večine in predsednik vlade, Vukičević, je s celo vlado vred podal ostavko.

Posvetovanja.

Po starem parlamentarnem običaju pokliče v slučaju ostavke vlade vladar k sebi predsednika parlamenta (to je sedaj dr. Perić), da mu svetuje kot poznavalcu razmer v parlamentu, komu naj zaupa sestavo nove vlade. Predsednik parlamenta svetuje običajno vladarju, naj poveri sestavo nove vlade najmočnejši stranki v parlamentu, oziroma njenemu zastopniku.

Ker so v sedanjem parlamentu najmočnejša stranka radikali, je svetoval predsednik skupščine kralju, naj poveri sestavo nove vlade

dosedanjemu predsedniku vlade g. Vukičeviću. Takoj po svoji avdienci pri kralju se je g. Vukičević začel pogajati z raznimi strankami, oziroma njih voditelji.

Pogajanja z Radićem.

G. Vukičević se je pričel najprej pogajati z Radićem kot zastopnikom druge najmočnejše skupine v parlamentu. Vukičević je Radiću ponudil več važnih ministrstev in še celo kopico drugih dobrot z vladne mize, stavil pa je od svoje strani pogoj, da se mora Radić ločiti od Pribičevića, ali z drugimi besedami, da mora razbiti prečansko fronto. Tej zahtevi pa Radić ni ugodil in zato so se pogajanja med Vukičevićem in Radićem razbila.

Pomen pogajanj med Vukičevićem in Radićem je za nas prečane ogromen, za Radića samega pa so ta pogajanja veliko moralno zadoščenje.

Spomniti se moramo samo na volilno dobo, ko sta Vukičević in njegov zaveznik dr. Korošec na vseh shodih govorila, da je Radić izključen iz vsake vlade, pa četudi bi imel 315 poslancev, t. j. cel parlament za seboj.

Sedaj pa je moral taisti g. Vukičević dejansko priznati, da je Radić, t. j. da so hrvaški kmetje le velika moč, s katero je treba računati in da se brez Hrvatov ali celo proti njim v naši državi trajno vladati ne da.

In zapomniti si je treba, da v stiski ni padel Radić na kolena pred ministrskim predsednikom in pred radikali, ampak g. Vukičević se je v imenu radikalov ponižal pred Radićem!

Najsijajnejše zadoščenje.

Še sijajnejše moralno zadoščenje pa je dobil Stjepan Radić, ko mu je vladar po neuspehu g. Vukičevića kot zastopniku druge najmočnejše stranke poveril sestavo nove vlade!

Ta korak vladarja je vzbudil ogromno senzacijo ne samo pri nas, ampak po vsem svetu. Zgodilo se je namreč prvič, da je bilo z vladarskega mesta izrečeno, da ni ravno treba, da bi moral biti pred-
sednik vlade naše države samo

Srbijanec, ampak da na predsedniškem stolu sedi lahko tudi Hrvat ali pa Slovenec.

Radićev poizkus, da sestavi vlado, sicer ni uspel, ampak za to koncem koncev tudi ne gre. Važno pri vsem tem je to, da je sam vladar besede gg. Vukičevića in Korošča, »da Radić ne more v vlado«, najodločnejše zavrnil s tem, da je poveril celo sestavo vlade Radiću in s tem dokumentiral, da Radiću ni le pot v vlado odprta, ampak da lahko postane tudi predsednik vlade!

Važne izjave.

Odzivajoč se poverilu vladarja, naj sestavi novo vlado, se je tudi Radić pogajal z zastopniki vseh strank.

Kaj se je vse na teh pogajanjih izreklo, ni posebne važnosti. Zelo važni pa sta dve izjavi, ki si jih morajo slovenski kmetje dobro zapomniti.

Prva je izjava dr. Korošca, voditelja SLS, ki je rekel, da se bo v imenu Slovenske ljudske stranke pogajal z Radićem — radikalni klub, oziroma g. Vukičević.

Ta izjava je za Slovence naravnost sramotna in ponižujoča. Iz te izjave se vidi jasno, da zastopniki največje slovenske politične stranke v Beogradu ne smejo imeti več svoje volje in da nimajo več svoje besede, ampak da so se na milost in nemilost izročili velesrbskim radikalom. O usodi Slovencev ne odločuje več večina slovenskih zastopnikov, ampak odločujejo po lastni volji klerikalcev — Srbijanci in srbijanski radikali...

Druga važna izjava je izjava g. Vukičevića, ki je v pogajanjih z Radićem rekel, da radikali sicer vstopijo v zvezno vlado skupaj z radićevci, ampak predsednik vlade mora biti — srbijanski radikal!

S temi besedami so srbijanski radikali povedali vse. Njih prav nič ne briga, da je sam vladar priznal enakopravnost Hrvatov, Srbov in Slovencev glede predsedništva vlade — za njih vsa taka priznanja ne veljajo. Za njih velja le eno načelo, »da mora biti predsednik vlade srbijanski radikal!

S temi besedami je g. Vukičević jasno razkril, kaj Srbijanci v svojem bistvu pravzaprav hočejo. Oni hočejo neomejeno vladati nad prečani kakor doslej!

S temi besedami pa so baš oni sami najbolj opravičili in utemeljili zahtevo po prečanski fronti.

Slovenski in hrvaški kmetje ne bomo pustili več ravnati z nami kot s hlapci in z državljani druge vrste. Za nas obstoji samo eno vprašanje: Ali smo državljani ali pa nismo! In mi hočemo biti enakopravni državljani! Zato pojde naš boj za državljansko enakopravnost naprej, brez ozira na to, ali se Slovenska ljudska stranka pridruži v tem boju nam, ali pa če nam pada s svojo zvezo z velesrbskimi radikali v hrbet!

Slovenski kmetje! Pridružite se v boju za svojo enakopravnost nam, Slovenski kmečki stranki, da bomo v zvestem zavezništvu s hrvaškimi kmeti čim prej dosegli svoj cilj!

* * *

Janko Bukovec:

Oblastni proračun Ljubljanske oblasti za leto 1928.

(Nadaljevanje.)

Javna dela:

	Din
1. Stroški stavbnega urada	975.000
2. Stroški za deželne in okrajne ceste	7.529.055
3. Visoke stavbe	1.000.000

Skupaj . . . 9.504.055

Ta vsota je za 1.475.945 Din manjša, kakor je bila sprejeta v skupščini. Uradništvo tega oddelka bo stalo 600.000 Din, drugi izdatki za urad pa 375.000 Din. Med okrajne cestne odbore in okrajne zastope za vzdrževanje cest se bo razdelilo 6.000.000 Din, zato je potrebno, da cestni in okrajni odbori pravočasno opozore oblastni odbor na

svoje potrebe, ker bo to merilo za razdelitev. Za dovozne ceste na železniške postaje in njihovo vzdrževanje je predvidenih 95.000 Din. Za cestno osobje je določenih le 390.000 Din, prvotno je bilo za to določenih 1.750.000 Din, vendar se bo ta vsota tako zvišala, da se bo v teku leta nastavilo okoli 100 novih cestarjev. Cestni odbori, kjer manjka cestarjev, naj se tozadevno obrnejo na oblastni odbor. Vzdrževanje deželnih mostov bo stalo 322.000 Din. Občine, ki popravljajo svoja občinska pota, lahko dobe podporo za popravo potov, določenih je za to 200.000 Din. Za nujna popravila cest in potov, poškodovanih po elementarnih neizgledah, je določenih 250.000 Din.

Obrt in trgovina:

Din

1. Pouk in izobrazba	261.532
2. Neposredno pospeševanje	475.000
3. Tujski promet in turiztika	150.000
Skupaj	886.532

Za podpore obrtno nadaljevalnim šolam je določenih 161.532 dinarjev. Učenci, ki posejajo kako strokovno šolo, se lahko obrnejo za denarno pomoč na oblast in je za to predvidenih 50.000 Din. Tudi učitelji, ki bi si radi pridobili strokovno znanstvo za poduk na strokovnih šolah, lahko dobijo podporo, za kar je tudi določeno 50.000 Din. Za podpore obrtnim zadrugam je določenih 100.000 Din, podpora za posamezne panoge domačega obrta 100.000 Din, podpore za obrtne in industrijske razstave 75.000 Din in še za razne podpore 50.000 Din.

Zdravstvo:

Din

1. Osebnosti izdatki	260.250
2. Okr. zdravniki in babice	457.800
3. Osebnosti bolnic	3.994.650
4. Podpore osobju, ki nima pokojnine	45.000
5. Stroški za bolnice	10.982.300
6. Hiralnice	945.000
7. Povračilo oskrbnih stroškov v drugih bolnicah	375.000
8. Pomoč bolnicam Kandija, Krško, Novo mesto	750.000
9. Šola za bolniško strežbo	150.000
10. Za novo umobolnico	1.000.000
11. Dobrodelstvo	1.777.188
12. Socijalno skrbstvo	1.500.000

Skupaj 22.737.188

V vsoti »Osebnosti bolnic« so zapopadene plače zdravnikov, strožajev in drugega osobja v bolnicah v Ljubljani in Brežicah. Stroški za bolnice so pa: oskrba bolnic s hrano, perilom, zdravili itd. Vsak, kdor se zdravi v bolnicah, je dolžan povrniti stroške za zdravljenje, če ni siromak. Opozorjam podeželsko ljudstvo, da ono redno skoraj dobiva račune za poravnano bolniške oskrbe preko županstva, da naj oni, ki so v slabih gospodarskih razmerah, napravijo prošnjo za odpis stroškov. Tako prošnjo je vedno dati v potrdilo občini in jo je nasloviti na vodstvo one bolnice, v kateri se je bolnik zdravil in ne na oblastni odbor, ker je tako poslovanje hitreje. Pod »Dobrodelstvo« spadajo stroški za dečje zavode, gluho-nemnico, vzgajališča in zavod za slepce. V socijalnem skrbstvu je pa določenih 200.000 Din za izseljence in priseljence, 100.000 Din za delavske gospodinske šole, 200.000 Din za izobrazbo delavstva in za pospeševanje gradnje stanovanjskih hiš 1.000.000 Din.

Prosveta:

Za to poglavje je določenih 2.500.000 Din. Podpore za prosvetna društva bodo znašale 250.000 Din. Pospeševanje prosvete, kar pomeni zopet podpore raznim društvom 250.000 Din. Kulturna in prosvetna društva naj napravijo tozadevne prošnje na Predsedstvo oblastne skupščine. Za povzdigo šolstva je določenih 2.000.000 Din. To bodo podpore občinam, ki grade ali so gradile nova šolska poslopja. Prizadeti, ne pozabite na prošnje!

Dolгови:

Dasi deluje oblast šele kratko dobo, vendar je neizogibni dolg že tu. Za obrestovanje in odplačilo oblastnih dolgov je določenih 1.000.000 dinarjev in za povračila dolga pri Ljudski posojilnici 500.000 dinarjev.

Razni stroški in rezerva:

Za podpore gasilstvu je določenih 100.000 Din. Vsako društvo, ki je podpore potrebno, naj se s prošnjo obrne za pomoč. Proračunska rezerva znaša 1.000.000 Din. Ako bi se v kakem slučaju oblastni odbor izgovarjal, da je postavka v proračunu že izčrpana, povprašajte vedno, če ni še kaj rezerve na razpolago. Daljnja postavka v tem poglavju je 30.000 Din nagrade dvema članoma oblastne kontrole. Za sedaj sta to poslanca prof. Mazovec in Lebinger, župan iz Litije; ta dva dobita vsak po 15.000 Din letno.

(Nadaljevanje prihodnjiki.)

Govor obl. poslanca inž. Župančiča k spremembi § 22. cestnega zakona.

Gospodje poslanci! Predstoječa uredba je bila pri zadnjem zasedanju tako od odseka kakor tudi od celokupne skupščine v celoti spoznana kot tako pomanjkljiva, da se je odstavila z dnevnega reda.

Ta uredba nam je danes predložena, pa ni prav nič spopolnjena, vsaj bistveno ne, tako da moram skoro konstatirati, da se je od zadnjice ta uredba poslabšala s tem, da je v členu 2. predvideno solidarno jamstvo vseh oseb, ki povzročajo prekomerno porabo cest. Tako solidarno jamstvo v javni upravi doslej ni bilo poznano. To je naša posebna specijalitet. Mislim, da nikakor ne smemo dati s takimi uredbami slabega vzgleda drugim oblastvom, da bi tudi tista od nas zahtevala jamstva, kakor ga zahtevamo od njih mi. S to naredbo bodo k plačevanju pritegnjeni naši slovenski posestniki, da bodo morali jamčiti za italijanske podanike, ki bodo uporabljali naše ceste. To je nezaslišano postopanje.

Ze zadnjice smo debatirali glede naznanjenja oziroma denunciacije, pri čemur je nastalo vprašanje, kdo naj ovadi tistega, ki je dolžan dotični prispevek plačati. Okrajni cestni odbori so rekli: »Mi nikakor ne maramo biti denuncijanti.« Tudi županstva, oziroma župani so ta nečedni posel enoglasno odklonili. Sedaj pa zahtevate od voznikov in delavcev, da bodo ovajali svoje gospodaje, ki jim režejo kruh. To postopanje je naravnost nečloveško in nezaslišano.

Prijave morajo biti izvršene tekom 8 dni. Če ne, bodo deževale kazni po mili volji ali nevolji dotičnega, ki bo kaznoval. Tako bo kaznovan prvi in drugi, tretjega pa bodo izpustili. Zato mora biti uredba taka, da je popolnoma izključeno, da bi lahko delila privilegije in delala izjeme, ampak naredba mora biti pravična.

Člen 2. zahteva sledeče:

»Za plačilo posebnega prispevka jamčijo vzajemno vse osebe, ki so neposredno ali posredno povzročile izredno ali prekomerno uporabo samoupravnih cest, potov in naprav na njih.

Vzajemnega jamstva pa je oproščen posredni udeleženec, ako naznani pristojni cestni upravi (čl. 1.), katere cestne proge se nameravajo, ali se dejansko že izredno uporabljajo, dalje osebo, na čije nevarnost in stroške se vožnja vrši, množino tovara, kakovost vozila in druge potrebne podatke za pravilno odmero posebnega prispevka. To prijavo mora priobčiti posredni udeleženec z dokazili za nje istinitost v roku 8 dni ob sklepu pravnega posla, ki je dal povod za izredno ali prekomerno uporabo.

Za posrednega udeleženca se smatra vsaka oseba, ki je v kakršnikoli pravni zvezi z dejanskim izrednim uporabnikom samoupravne cestne proge in ki je dala povod za nje prekomerno ukoriščenje.

Gospoda moja! To je harmonika, da si bolj kompletne harmonike

mislimi ne morem. In to je nekaj takega, kar moram označiti z izrazom nečuvstvo. Tega ne poznajo drugod po svetu, to poznate samo pri nas.

Ali pa vzemimo § 3.: »Posebni prispevek se odmerja na podlagi tarife po kilometru in toni, katero določi vsaka samoupravna edinica za ceste, pota in naprave v svojem območju, odobri pa oblastni odbor. Oblastni odbor more predloženo tarifo zvišati ali znižati odnosno na predlog neposredne cestne uprave že odobreno tarifo izpremeniti, ako se razmere ne predrugačijo.

V tarifu se mora označiti tudi vrsta in množina voženj, ki jih cestna uprava ne smatra za izredno ali prekomerno uporabo.

Tudi ta § 3. je skrajno krivičen. Krivičen zato, ker odmerja plačevanje brez ozira na vrsto vozila in blaga, ampak enostavno po kilometru napravljene poti in po toni teže. Tu bo zopet trpel največ tisti posestnik, katerega gozd je najmanj vreden. Kajti čimbolj je oddaljen gozd od tržnega središča ali od železnice, tem manj je vreden les. In ravno tisti posestnik, ki je tako nesrečen, da je njegov les trikrat manj vreden, ker leži trikrat bolj oddaljen od železniške postaje, bo moral trikrat več plačati, kot tisti, ki ima gozd pri železnici in je zato njegov gozd trikrat več vreden.

Ta uredba je v tem paragrafu tako krivična, da jo noben človek na tem svetu ne more zagovarjati.

Krivična je ta uredba tudi na heterogenosti organizacije vzdrževanja cest po naših občinah. Prepričan sem se, da je vzdrževanje cest zelo raznolično urejeno. To vem od odseka, vem od privatnih informacij.

Pri nas na Dolenjskem n. pr. imamo vzdrževanje občinskih cest urejeno prav dobro, kajti za vzdrževanje občinskih cest določijo občinski odbori posebno občinsko doklado. Vrh tega pa župan razdeli občinske ceste na posestnike, interese, ki občinske ceste uporabljajo, veliko bolj previdno, kakor hoče to storiti naša uredba. Kajti župan vzame mapo in kataster in pravi: Ti imaš toliko in toliko metrov posestva in rabiš cesto toliko in toliko, zato boš plačal toliko in toliko. Ti, France, ti imaš pa polovico manj kot Janez, zato boš plačal polovico manj. Na ta način plača Dolenjec že sedaj dvakratni prispevek za ceste in zato tam ni takih pritožb glede slabih cest kakor drugod.

Gospodje, nepopolna je pa ta uredba tudi, ker ne določa, da mora imeti posestnik gozda pravico, da uporablja svoj lastni les, ne da bi bil pritegnjen k tej taksi.

Če je n. pr. tretji rod pred mano gozd gojil, ali je potem sedanja generacija za to tukaj, da bo enostavno za 100 let nazaj obremenjena? Ali pa če je rod pred menoj gozd posekal in jaz sedaj izsekanega gozda ne bom uporabljal. (Poslanec Mazovec: »Kar z uro v roki se postavite k vsaki smreki, da boste vedeli, kdaj je zrastle.«)

Prosim, gospod profesor, vaš praded je lahko zasadil gozd, plačeval davke in plačeval razne takse, vi pa ste prišli do tiste dote, katero imate, šele danes in boste dotični gozd posekali. In sedaj boste za 100 let nazaj plačevali. To bo prišlo zlasti po Gorenjskem in Notranjskem vse bolj v poštev, kot pa pri nas na Dolenjskem.

Ta davek bo mnogo bolj prizadel Gorenjsko in Notranjsko nego Dolenjsko. Kajti pri nas na Dolenjskem je več polja, pašnikov, vinogradov itd. Gorenjska, Notranjska in Kočevsko pa živijo mnogo bolj od lesa. Kako pride posestnik do te-

ga, da bo takrat, kadar bo les prodal, plačal še tako veliko pristojbino od tega, od česar je skozi desetletja vestno odraščal vse davščine?! Kajti plačal ne bo tega davka nihče drugi razen posestnik lesa na štoru. Proti temu se ne da ugovarjati. Saj veste, da je vsak trgovec, ki kupčuje z lesom, toliko pameten, da bo ta davek vkalkuliral v ceno lesa takrat, kadar ga kupuje.

Jaz konstatiram, da je uredba nepopolna, morebiti bolj nepopolna, nego je bila poprej. Zato ni vzroka, da bi se ta uredba sklenila, ker bi bilo to samo slab zgled za drugod, da se tako ne sme postopati.

je se pri nas zlasti na kmetih še danes silno pozna. To vidimo zlasti sedaj, ko se povsod po deželi razmotriva, kdo bo kaj dobil od oblastnih davkov.

Pristaši SLS že močno računajo na to, kako bo delovala delitev raznih podpor iz oblastnih sredstev na kmečke volice. Oni računajo, da bodo ljudje smatrali vsako novo ali popravljeno cesto za posebno milost od zgoraj, ki je sme in more biti deležen le tisti posameznik ali pa tista občina ali okraj, ki glasuje pri volitvah za klerikale. Na ta način upajo, da bodo z milostjo od zgoraj strli vsak političen odpor proti SLS v celi deželi.

Stvar pa stoji v resnici popolnoma drugače in to, kar bomo povedali v naslednjem, naj si zlasti kmetje dobro zapomnijo.

Resnica je, da imajo klerikalci vso moč v obeh oblastnih skupščinah v Sloveniji. Oni so dobili večino pri volitvah in to večino je treba priznati. Resnica je tudi, da imajo oblastne skupščine pravico pobirati gotove davke in resnica je, da bodo ta denar upravljali klerikalci, dokler imajo večino.

Ni pa resnica, da bi bil denar, s katerim bodo gospodarili klerikalci v oblastnih skupščinah, samo klerikalni denar. Oblastne davke bodo plačevali vsi davkoplačevalci brez izjeme in brez ozira na to, ali je kdo liberalce ali klerikale. To je treba imeti vedno pred očmi, kajti iz tega dejstva sledi tudi, kako se mora ta denar uporabljati.

Davki, ki jih bodo plačali vsi davkoplačevalci brez ozira na politično prepričanje, so last cele pokrajine, ker za to so določeni za potrebe cele oblasti in ne samo za klerikalne ali liberalne kraje! Ti davki se morajo torej uporabiti za gospodarske potrebe cele pokrajine, ker zato so določeni. Če torej kaka občina ali okraj dobi kakšno podporo, ta podpora ni nobena milost od zgoraj, ampak sveta pravica občin in okrajev, da dobe po potrebi od oblastne uprave vsaj deloma to nazaj, kar so v obliki oblastnih davkov plačali!

Tako je tudi v občinah. Občinski doklad nihče ne plačuje, da bi živela od njih le tista stranka, ki ima v občini slučajno večino. Če sezidajo kod občinsko šolo, imajo do obiska te šole liberalci in klerikalci otroci enako pravico, ker so jo plačali vsi občani in ne samo pristaši ene stranke. To je torej navedena pravica, ni pa to nobena milost.

In kakor je v občini, tako je tudi v državi in v oblasti. Kar ljudje dobe od države, od okraja ali od oblasti, niso nobene milostne podpore, ker ves ta kup denarja, odkoder se dele milostne podpore, so ljudje sami skupaj nanесли v obliki davkov in do teh davkov imajo ljudje po potrebi tudi pravico, sveto in nedotakljivo pravico!

Zato pa mora beseda »milost« iz kmečkega besednjaka ven! Kajti svoboden državljan ne sme poznati nobene milosti od zgoraj, ker svoboden državljan ni od ni-

kogar hlapec, ampak svoboden državljan je samo gospod, ki ne potrebuje nič drugega in ne sme zahtevati nič drugega kakor pravico, »milosti« pa nikdar!

Če bodo torej hodili klerikalci okoli vas in govorili, da vam bodo naklonili »milostno podporo«, jim povejte čisto mirno, da iz vašega denarja ne potrebujete nobenih »milostnih podpor«, pač pa zahtevate kot davkoplačevalci to, kar vam po pravici gre!

Velika izbira

raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri

Ign. Žargl, Ljubljana.

IZ STRANKE.

Vabilo na redni občni zbor Kmetijske zadruge v Sp. Polskavi, r. z. z o. z., ki se vrši v nedeljo, dne 26. februarja 1928 ob 1. uri popoldne v občinski dvorani na Sp. Polskavi. Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1927. 3. Volitve načelnstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. — Načelnstvo. — Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal brezpo-
gumno.

Krajevna organizacija Videm-Dobropolje ima svoj letni občni zbor v nedeljo po prvi sv. maši v gostilni pri Štihu. Predložil se bo račun od kmetske veselice, ki se je vršila 5. t. m. v gostilni pri gospodu Štihu. Krajevna organizacija se lepo zahvaljuje veseličnemu odboru in vsem, ki so imeli dobro voljo za veselico.

Semič. V nedeljo, dne 5. t. m. je bil občni zbor naše krajevne organizacije s polnoštevilno udeležbo mož, ki tvorijo jedro naše kmetske misli. Načelnik organizacije je poročal o dosedanjem delovanju in uspehih naše mlade organizacije. Po izčrpnem poročilu načelnikovem je podal svoje poročilo oblastni poslanec tov. Bukovec o oblastnem proračunu in o našem politično gospodarskem položaju.

Dobropolje. V nedeljo, dne 5. februarja je priredila tukajšnja krajevna organizacija Slovenske Kmečke stranke predpustno veselico, katere čisti donos se bo porabil v organizacijske namene. Na veselico niso prišli le domačini, temveč tudi zunanji gosti in sicer iz Strug, Vel. Lašč, Roba, Grosuplja itd. Mladina je rajala v poštenem veselju, a starejši možje so se ob tej priliki marsikaj pametnega pogovorili. Številne goste je pozdravil načelnik krajevne organizacije tov. Adamič, v imenu načelnstva pa tov. A. Prepeh, ki je naglasil pomen kraja, važnost kmečko - delavskega pokreta in pokazal na tipične značaje našega podeželskega ljudstva v spisih Josipa Jurčiča in Franceta Levstika, sosedov Dobropolja. Pokazal je na lastnosti močnega kmeta Martina Krpana, ki je sam z lastnim orožjem in na svoji suhi, toda močni kobilici premagal razbojnika. Bodi Slovenec, spoštuj svoje, če-

Nove nevarnosti za Slovenijo.

Državna hipotekarna banka zahteva vse depozite v Sloveniji za sebe. — 200 milijonov dinarjev našega denarja naj gre zopet v Beograd!

Zakon določa, da se mora denar mladoletnih otrok in drugih varovancev nalagati v varnih denarnih zavodih, sodišča pa nadzorujejo uporabo oziroma svoječasno izplačilo tega denarja. Denarni zavodi, ki veljajo kot »varni«, so tudi še posebej označeni. To so predvsem hranilnice, ki posojujejo pri njih naloženi denar v prvi vrsti na posestva in na hiše, ker je na posestvu naložen denar najbolj »varno« naložen. Take denarne zavode imenujemo »pupilarne-varne« (od latinske besede: pupillus = varovanec).

V Beogradu pa imajo Državno hipotekarno banko, ki je menda edini zavod v Srbiji, ki je v smislu naših zakonskih določb »pupilarno varen«. Zato se mora ves denar varovancev, občin itd. nalagati v Srbiji le v to banko. Hranilnice, kakor jih imamo pri nas, so namreč v Srbiji neznana stvar.

Ker pa merijo v Beogradu razmere v celi državi samo po svojem kopitu, so določili, da se mora tudi denar varovancev (in raznih fondov) nalagati edinole pri Državni hipotekarni banki v Beogradu oziroma pri njenih podružnicah!

Ako se ta sklep izvrši, se bo zgodilo, da bodo morale slovenske hranilnice takoj poslati ves varovanski denar v Državno hipotekarno ban-

ko. Ker pa hranilnice skoro gotovo nimajo toliko gotovine v svojih blagajnah na razpolago, bodo prisiljene, da od posestnikov, ki so pri hranilnicah zadolženi, iztirjajo gotove svote z največjo naglico. Kje pa naj zadolženci takoj dobe denar, da se izognejo rubežnim?

Varovanskega (»otročjega«) denarja pa je pri naših hranilnicah naloženega okoli 200 milijonov dinarjev! Ta denar mora torej tudi v Beograd, kjer ga bodo dobili na posodo znani beograjski oderuhi in špekulanti po 6%, da bodo s tem denarjem lahko drli uboge srbijanske kmete po 40 procentov na mesec!

Če bi se ta denar prenesel samo v knjigah iz slovenskih hranilnic na podružnico Hipotekarne banke v Ljubljani, in ne v gotovini (tako da bi bili naši kmetje svoj dolg samo »prepisali« in plačevali potem obresti podružnici Državne hipotekarne banke v Ljubljani namesto n. pr. Mestni hranilnici v Ljubljani), bi stvar še nekako šla brez večje škode. Ker pa smo se v 10 letih že dovolj izučili, zelo dvomimo, da se bi to zgodilo, kajti Beograd hoče vedno le denar, denar in zopet denar!

Zopet nov nauk za slovenske kmete: Vsi v Slovensko kmečko stranko! Vsi v prečansko fronto!

Ne milost, ampak pravica!

Politična zgodovina Slovencev nas uči, da smo Slovenci zlasti v najnovejši dobi — recimo zadnjih 50 ali 60 let — politično vzgojeni v neki posebni smeri, da se namreč vedno ženemo le za milostjo od zgoraj, skoraj nikdar pa ne zahtevamo svoje pravice s primerno odločnostjo.

V stari Avstriji so nas že tako politično vzgojili. Takrat je bil konec vsake politične pesmi pri nas, tako, da so nam rekli: »Le pridni bodite in lepo zapojte: Vse za vero, dom, cesarja — pa vam bodo presvitli cesar na Dunaju dali vse, kar potrebujete!«

Slovenski poslanci, ki so hodili dolgo vrsto let na Dunaj, so sicer v državnem zboru v svojih govorih marsikaj »zahtevali« — toda, ko so prišli domov in prinesli s seboj kakšno podporo za to ali ono cesto ali za ta ali oni vodnjak, niso nikdar rekli ljudem, da to ni nikaka »milostna podpora«, ampak da je to ljudska pravica, če ljudje iz svojega davčnega denarja nekaj nazaj dobe, ampak vsak krajcar, ki so ga gospodje dobili iz našega davčnega denarja za naše kraje nazaj, je bil »milost in gnada presvitlega cesarja«.

Vpliv te nesrečne politične vzgo-

prav je navidezno revno, v boju bo-
di junak in otepaj se financarjev -
klerikalcev. Zabava je bila prav pri-
srčna. Organizacija bo dobila svo-
je in vse je bilo zadovoljno. Naši
tovariši - domačini so imeli dosti
posla in truda, da so vsem zadovo-
ljili. Kdo bi si pač mislil pred leti,
da bo nekdanj vsegamogočna kleri-
kalna zvezda tako naglo ugašala. Le
krepko in junaško naprej! Sloven-
ski kmet Krpan, združen in samo-
stojno misleč, bo strl tudi klerikal-
no ošabnost in komando, zakaj —
vse mine! Dohodka je nad 3000 Din.
Brez izjeme vsem, ki so se tako ne-
sebično trudili za dober uspeh,
iskrena zahvala!

Kalobje. Občni zbor naše kra-
jevne organizacije SKS se je vršil
dne 29. januarja 1928 pri »Kre-
pencu«. Neutrudljivi predsednik
organizacije Josip Pintar je skrbel
za to, da se je nabralo na obnem
zboru pri »Krepencu« toliko ljudi,
da so popolnoma napolnili gostil-
niško sobo. To je tembolj razvese-
ljivo, ker je občina zelo raztresena
ter imajo nekateri po celo uro da-
leč. Med našimi pristaši se čuti ve-
lika samozavest, saj je lista SKS
pri občinskih volitvah naravnost
sijajno zmagala. Dobili smo nam-
reč več kot trikrat toliko glasov,
kakor pri skupščinskih volitvah.
Toraj znaten napredek, kakor sko-
raj v vsaki občini na Štajerskem.
Politično poročilo je podal tovariš
dr. Rapotec iz Maribora.

Sv. Peter pri Mariboru. V nede-
ljo 12. t. m. je naša krajevna or-
ganizacija SKS prvič po volitvah v
narodno skupščino sklicala svoje
člane na sestanek v gostilni Mar-
tina Klojčnika, kjer se je zbralo
karih 40 dobrih pristašev. Navzo-
čih je pa bilo tudi par pristašev
SDS. Vsi so pazljivo poslušali po-
litično poročilo poročevalca dr. V.
Rapotea iz Maribora. Po končanem
poročilu so ostali vsi zbrani še uro
in pol in so se skoraj vsi tovariši
oglašali z zanimivimi vprašanji.
Zlasti so se zanimali za davčni za-
kon in želeli tudi pojasniti iz zu-
nanje politike naše države. To ži-
vahno zanimanje za javna vpraša-
nja kaže na gotovo politično zre-
lost, ki je menda ni toliko v drugih
strankah.

**Krajevni občni zbor SKS v Gru-
šovi pri Mariboru** se je vršil dne
12. februarja 1928 ob lepi udeležbi
naših članov. Poročal je tovariš
dr. Rosina in žel odkrito odbrava-
nje. Izvoljen je bil sledeči odbor:
predsednik: Jožef Fekonja, župan
in posestnik v Grušovi; tajnik:
Ludvik Stergar, posestnikov sin;
blagajnik: Marko Pečovnik, posest-
nikov sin; odborniki: Anton Ribič,
Franc Lešnik, Ivan Vogner, Franc
Stergar, Ivan Taler, Jernej Pava-
lec, Zoher Marko, posestniki v
Grušovi. Tudi v Grušovi naša
stvar dobro stoji in očito napre-
duje.

Spodnji Dolič. Krajevna organi-
zacija SKS je imela v nedeljo, dne
12. t. m. v gostilni tov. Lud. Sevše-
ka v Spodnjem Doliču svoj letni
občni zbor. Zborovanje je vodil tov.
preds. Vivod, o programu SKS, or-
ganizaciji in političnem položaju je
pa poročal tov. Škrabar. Številni
zborovalci med, katerimi je bilo tu-

di lepo število žensk, so z vid-
nim zanimanjem sledili izvajanjem.
Izvoljen je bil sledeči krajevni od-
bor: Predsednik: Ivan Vivod; pod-
predsednik: Franc Marhat; taj-
nik: Ivan Dvorjak; kraj. zaupnik:
Lud. Sevšek; blagajnik: Franc Po-
točnik; odborniki: Anton Pogorevc,
Karl Dvorjak, Josip Kuzman, An-
ton Krump, Ivan Krump, Mihael
Ramšak, Adolf Braunseis, Dominik
Kričej, Josip Jeseničnik, Franc
Krump in Ignac Videmšek.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne
robe, kravate, fino damsko,
moško in otroško triko-perilo, dišeče
milo, torbice, čipke, potrebščine za
šivilje, krojače, tapetnike,
čevljarje in sedlarje nudi

Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za
vodo.

Dopisi.

Kranjska.

Zapoge. Dopisnik »Domoljuba«
št. 6 hoče nam kmetom nekoliko
vest izprašati, pa mu povemo tiho
na uho, da bi bilo bolj potrebno
svojo vest izprašati, kakor pa nam.
Stavi nam nekaj vprašanj in sicer:
1. Iz kakšnega razloga se je ustano-
vila kmetijska podružnica pri nas,
ker je podružnica Smlednik odda-
ljena komaj četrte ure in ima vse
potrebne stroje na razpolago? Od-
govor na 1. vprašanje: Podružni-
ca Smlednik je obsegala 12 vasi.
Za vse te vasi pa je bil na raz-
polago en trijer in dve travniški
brani! To so torej tisti stroji, ki so
bili pa le gotovim osebam na raz-
polago. Trijer je bil stare vrste, ki
ne odgovarja današnjim razmeram.
To je bil tedaj vzrok, da smo usta-
novili lastno podružnico. Da pa je
iz Zapog v Smlednik četrte ure, bi
moral biti pač izvrsten tekač, da
bi pretekel to razdaljo v četrte ure.
To je menda zmožen samo dopis-
nik zadnjega članka v »Domolju-
bu«. Drugo vprašanje: Ali je go-
spodarsko, naročati in kupovati
lastne kmetijske stroje? Odgovor:
Da, ker so v korist gospodarskim
razmeram. Glede umetnih gnojil
naj dopisnika nikar ne skrbi, kje
jih podružnica kupuje, ker člani
jih dobijo za isto ceno pri podruž-
nici Zapoge kakor pri podružnici
Smlednik. To so toraj vzroki usta-
novitve lastne kmetijske podružni-
ce. Če bo potreba, jih lahko nave-
demo še več. To toraj ni nobena
politična strast. Če pa kdo želi pri-
spevati še za trijer, pa to še lahko
stori, če ima morda zaradi tega ne-
mirno vest ali pa politično strast.

Iz poljsanske doline ob Kolpi. —
Pretekli teden se je dogodil pri nas
strašen zločin. Posestnik Miha Per-
še, ki je živel že dolgo v težkem
prepirlu s svojim sinom Jožetom za-
radi užitka, je odšel v gozd, kamor
mu je sledil njegov sin s puško in
očeta v silni jezi ustrelil. Resnici na

ljubo je treba pripomniti, da je sin
dajal očetu vse, kar je mogel, da je
skoro že prišel na boben. Ker pa
oče le ni odnehal, je prišlo do stra-
hovitega dejanja. Naj bo ta žalosten
dogodek resen opomin za stariše,
naj se tudi oni zavedajo, kar so
otrokom dolžni in naj ne zahtevajo
od otrok več kakor jim morejo otro-
ci dati.

Predoslje. Nekoliko se mora raz-
tolmačiti dopis v »Domoljuba«
št. 2: Ker g. dopisnik še ni dosti
na jasnem, kako so izšle županske
volitve v naši občini, se mu lahko
malo pojasni. V resnici je bilo iz-
voljenih 15 odbornikov SLS. Kar je
bilo starih, so volili vsi starega žu-
pana. Pa teh je bilo le samo 10, a
5 je pa bilo bolj preudarnih mož,
pa so z nam vred volili sedanjega
župana g. Franca Jenkota iz Suhe.
On je res mož, ker noče delati razli-
ke med strankami, ne kmeti, ne
delavci, ne obrtniki in tudi ne med
tovarnarji. On je za vse enako do-
ber in pošten. Ker dopisnik še vse-
ga ne ve in ne more vedeti, ko je
bil še skoro v maternem naročju,
kaj so razni gospodje dobrega sto-
rili za kmete in reveže, naj jih gre
vprašat po celi občini in še v so-
sednje občine, n. pr. Cerklje, Sen-
čur, kjer žalujejo sirote po prerano
umrli materi itd., bo pa še kaj več
zvedel, kako jih bodo ljudje hvalili.
Sedaj, ko je že malo pozabljeno,
vsiljujejo z raznimi sestaniki, kako
bi zopet dobili občino v svoje ro-
ke, pa mislim, da jim bo vse te na-
črte veter odnesel. Tega dopisnik
ni omenil. SLS ima sedaj 4 od-
bornike manj kot prej. Če bo v pri-
hodnjih volitvah tako, se gredo kar
lahko priporočiti dr. Korošcu, da
jim preskrbi v Beogradu kakšna
boljša mesta, ali pa če bodo najeli
več takih fantičev kot pri zadnjih
volitvah, ko je nekdo pred voli-
ščem skakal sem in tja ter vsakega
volilca zgrabil za rame ter mu obe-
tal celo Brdsko grajščino, čeprav
ga drug dan ni pogledal in ne po-
znal. Ker se Janček tako vleče za
falirano SLS, gotovo misli, da bo
prihodnjič on župan, ker je že se-
daj načelnik krajevnega odbora in
vpilje, da je enotna linija SLS, pa se
bode gotovo precej zmotil ko pri-
demo do gotovega časa. Kakor se
še sliši, naša mlekarna ne napre-
duje kakor bi ljudje želeli. To
je pa res nekaj čudnega, da bi
človek skoro ne verjel, saj jo ima-
jo vendar skoro sami SLS v rokah,
kateri so povsod najbližje. Pa saj
bodemo že zvedli njih gospodarstvo
po obnem zboru. — Fr. P.

Iz Blok. Pred dobrim mesecem
ustanovljena živinska zavarovalni-
ca že posluje, in je že v dveh pri-
merih izplačala posestnikom škodo,
ki so jo utrpeli vsled prisilnega za-
kola živine. Sedaj pa čakata tudi še
2 posestnika na denarno podporo,
ki jo bosta prejela. Kako velike važ-
nosti je ta ustanova, je ravno sedaj
najbolj razvidno, ko dobi oškodova-
ni posestnik povračilo škode, ko ni
nikjer nobenih dohodkov. — Tudi
naša mlekarna dobro napreduje in
predela že sedaj čez 700 l mleka po
komaj 5-mesečnem delovanju. S
tem da se izplača sedaj mesečno do
35.000 Din za mleko, je storjen ve-
lik korak k saniranju gospodarske

krize naših posestnikov. Da je to
povsem pametna ustanova in ko-
ristna celokupnost, sedaj ni nobe-
nega dvoma, kar uvidijo tudi razni
zabavljaji, ki tudi prav pridno do-
našajo mleko. — Da se utrdi v mla-
dini, ki zapuša šolske klopi, ljube-
zen do rodne grude in do napredka,
se je ustanovil ob novem letu Kme-
tijsko nadaljevalni tečaj, katerega
poseča sedaj čez 50 fantov in to v
starosti od 16 do 30 let. Pri preda-
vanju sodelujejo g. učitelj Dolgan,
g. kaplan Učakar, g. mlekar Böhm
in naš tovariš Lenarčič. Predavanja
se vrše iz čebelarstva, sadjarstva,
mlekarstva, obč. gospodarstva in
vseh drugih važnih panog. Fantje z
velikim zanimanjem slede izvajanjem
in vidi se že sedaj prav očividni na-
predek med mladino. Sličen tečaj je
tudi za dekleta, katerega poseča tu-
di okrog 50 mladenk. Ta tečaj pa
vodi g. Dolganova. Kakor je iz gor-
njega razvidno, Bločani nismo več
med najbolj zaspanimi zemljani in
če Bog da in sreča junačka, bomo še
bolj gledali za napredek našega
kmata.

Štajerska.

Mala nedelja. Večinoma so na
Štajerskem kolone že minile; zakas-
nil se je le neki Malonedelčan, ki
sedaj radi sijajno uspelega shoda
SKS pri Mali nedelji v »Slov. Go-
spodarju« svoj žolč izliva. — Čemu
pa, prijatelj v Kristusu, taka jeza,
bes in sovraštvo? Ali je tako malo
krščanskega duha in ljubezni v te-
bi? Kaj te mar ni rodila tudi kmeč-
ka mati in vendar si tako divji so-
vražnik kmečkega pokreta! — Ker
mešaš presvitlega škofa in sv. vero
v politični članek, kakor kuharica
papriko v golšaš in te ni sram, po-
litičen shod primerjati z zakramen-
tom sv. birme v »Slov. Gospodarju«,
vemo takoj, da imamo opravka s
človekom, kateri si dovoljuje vse,
tudi verske stvari vlačiti po blatu:
vemo, da imamo pred seboj pristni
tip pravega klerikalca! — Ta dopis-
nik trdi, da smo Malonedelčani
»načvrčkali« v resolucijo same za-
starele stvari, ki se že itak obravna-
vajo v Beogradu. Mi »kmetijci« in
»purgarji« pa pravimo, da take
stvari, katere »se že obravnavajo v
Beogradu«, še niso tako hudo zasta-
rele, kakor n. pr. klerikalni možga-
ni omenjenega dopisnika. Pač pa je
nam vsem, kmetom od SKS kakor
od SLS, »načrkala« — SLS, toda
ne v resolucijo, temveč na — kmeč-
ke hrbe bremena, pod katerimi se
bodo krivile hrbenice še našim po-
tomcem. — Svetujemo torej dopis-
niku resno, naj nas, ako se ni pre-
objedel pri Mali nedelji, ne izziva
in napada. Za glavobol, ki mu ga
očividno povzroča nespametna in
hlapčevska politika SLS — si naj
blagovoli kot tarčo za svoje nesla-
ne, z verskimi oevirki zabeljene iz-
pade, poiskati kakega tigra SLS!

Mala Nedelja. Narodno kulturno
društvo priredi na pustni torek v
Društvenem domu svojo običajno
pustno zabavo, združeno z maška-
rado. Burka, godba, ples. Zabavno
za neplesalce in plesalce. Začetek
ob 6. uri popoldne. Vabljeni vsi!

Ko čitate te vrstice,

pomislite, kako boste pridobili li-
stu vsaj enega novega naročnika!

Iz revnih Haloz. Zadeva »svetli- kajočih se križcev sv. Frančiška«, za katere se bi čitale sv. maše v Rimu, je končno v rokah mariborskega okrožnega sodišča. Tako je prav, da se stvar razčisti brez škode za lahkoverni narod, ki veruje vsako budalost, ako je le odeta z — verskim plaščem. Baš SLS vzgaja ljudstvo v tem smislu, da mora isto vse posvetne stvari gledati skozi verska očala! Ni čuda, ako se potem pojmi zmešajo. — Upajmo, da bode ljudstvo odslej posvetne stvari, kakor n. pr. trgovino, obrt, politiko, industrijo itd. znalo strogo ločiti od verskih stvari, t. j. od cerkve in sv. vere. — G. urednik! Srečni ste, ako niste čitali v »Slov. Gospodarju« članka o našem shodu pri Mali nedelji. Ta dopisnik vam je kakor polh prespal začetek 20., 19. in 18. stoletja — vse noter od srednjega veka... Takrat, kakor veste iz zgodovine, bili so klerikalci še enkrat tako divji, kot so danes. Svoje nasprotnike so kuhali kar na obaro in »ajmoht« v velikih kotlih, kjer je kipela voda, ali pa smrdljivo žveplo. Če kdaj teh kopeli ni bilo pri roki, so takratne »samostojneže«, »radičevce« in »kmetijce« dali ščipati z razbeljenimi kleščami in drugimi takimi instrumenti. Rezali so jim tudi ušesa (kakor je pač bila takratna rabeljska navada), trgali jezik, vrtali očesa — vse v večjo slavo in čast klerikalizma in tudi za to, ker je bila takrat »vera ravnotako v nevarnosti« kakor dandanes pri nas za časa volitev! Agitatorje tedanjega kmečkega pokreta so smatrali za najbolj nevarne. Te so po raznih ceremonijah krstili za »coprničke« in »coprničke«, pa hajd ž njim na ogenj, na grmado! In so jih cvrli in pekli, da ni ostalo cele dlake. Glasom zgodovinskih virov je bilo na ta način odposlano na drugi svet okoli 180.000 ljudi (rimsko-katoliške vere!). Očividno po teh, za srednjeveškega slovenskega kmeta grenkih, za klerikalce pa cvetočih časih, skomina malonedeljskega klerikalnega dopisnika. Čita joč njegov članek, se človeku zdi, da ima pred seboj rablja, ki maha okoli sebe divje z zarjavelo inkvizitorsko sabljo. In pozablja, da so nas baš klerikalci blagoslavljali in pošiljali na fronto kot cesarsko-kraljevi »kanonenfuter«. — Na vse te klerikalne zablude, kakor nam jih kaže zgodovina, sledi samo eden

odgovor: Ker smo kristjani, ne bomo povračevali našim nasprotnikom zlo z zlom, hudobijo s hudim. Pač pa se hočemo braniti pijavk, krvososov in prevarantov, ki špekulirajo samo na naše — žepe! Naša rešitev je v velikem vsedrženem kmečkem pokretu in — gumi-jevih kroglicah!

Sv. Vid niže Ptuja. Dne 19. p. m. se je poročil z gđ. Katarino Merc naš tovariš, blagajnik krajevne organizacije SKS, Avgust Maroh. Mlademu zakonskemu paru iskreno čestitamo.

Juršinci. V naši bližini je nevarno zbolela neka gospodinja. Zdravnik je izjavil, da je malo upanja, da bi okrevala. Bližnji in daljnji ljudje so ji prigovarjali, naj napravi testament in uredi vse, dokler je še pri moči, da ne bo potem zmede. Res je napravila tustmen testament pred pričami in kmalu za tem so razni odnesli obleko in drugo, čeprav še ni umrla. Toda glej jo nesrečo, žena je nato kmalu ozdravila in zahtevala vse odneseno nazaj.

Veržej. Na dopis v »Slov. Gospodarju« z dne 9. t. m. »Iz Veržeja«, dasi je bil nad vse otročji, si usojamo odgovarjati sledeče: Ako je dopisnik dotičnega članka imel okenca svojih oči dobro odprta, je moral opaziti, da pri omenjenem pretepu in birmovanju,

kakor se je on izrazil, ni sodeloval noben učenec jurjevskega učitelja in tudi ne vernik ljutomerskega škofa. Pač pa je bil glavni pretepač vneti častilec Slovenske ljudske stranke, ki je pred zadnjimi občinskimi volitvami venomer kričal in kričal »Jaz bom volil g. Korošca!« — to je SLS. Ali ni tako, gosp. dopisnik dotičnega članka!? Če nimate, gospod dopisnik, v vaš »Slov. Gospodar« kaj boljšega dopisovati, je bolje, da dopisovanje sploh opustite, ker take otročje neslanosti kvarijo pri branju »Slov. Gospodarja« človeku ves apetit. Ako pa s takimi otročarijami ne boste mirovali, bomo Vam prihodnjič v odgovor brenknili na drugo stran.

Jurovec pri Ptuj. Dne 9. t. m. je uničil požar žago in mlin posestniku Vidu Purgu. Požar je napravil nad 75.000 Din škode, čeravno je požarna bramba iz Št. Vida in Ptujja prišla na pomoč.

Naročniki

črke Z in Ž, ki še niste poravnali naročnine za lansko oziroma letošnje leto, ste bili pretekli teden od uprave pismono opomnjeni na plačilo. Kdor se ne bo opominu pravočasno odzval, se mu bo pošiljatev lista seveda ustavila. — To velja za vse prizadete, da ne bo kakih nepotrebnih reklamacij.

NOVICE IN RAZNO.

Odlikovanje profesorja Pupina. Slaven učenjak in znameniti izumitelj vseučiliški profesor v Ameriki Mihajlo Pupin je bil te dni odlikovan z najvišjim ameriškim odlikovanjem, t. j. z Washingtonovo zvezdo. G. Pupin je banatski Srb, ki je že s 16. letom odšel v Ameriko, kjer se je s svojim znanjem povzpela do najvišje časti kot vseučiliški profesor, a s svojimi izumi na elektrotehničnem polju pridobil svetoven sloves. Kot zaveden Srb je za časa mirovnihi pogajanj največ pripomogel do tega, da je naša država dobila Banat in Bled, za kar ga je tudi blejska občina imenovala častnim občanom.

Poneverba v Narodni banki. Dne 10. t. m. so ob priliki pregleda blagajne Narodne banke v Beogradu ugotovili primanjkljaj več sto tisoč

dinarjev. Kdo je poneveril denar še niso mogli ugotoviti.

Ljuba Jovanović umrl. V petek, dne 10. februarja je umrl v Beogradu v 63. letu starosti idejni voditelj radikalne stranke Ljuba Jovanović, katerega je stari Pašić tik pred svojo smrtjo izključil iz radikalne stranke. Pokojni Jovanović je bil rojen v Boki Kotorski in odšel še kot mlad študent v Beograd, kjer je postal po končanih študijah profesor srednje in nato visoke šole. Zgodaj je stopil v politične vrste in kot član radikalne stranke bil večkrat minister. Bil je centralist in srbijanski hegemonist, kakor vsi radikali. Čeprav je bil najbistrejša glava v stranki, vendar ni mogel postati nikdar ministrski predsednik samo zato, ker je prečan in čeprav je bil hujši srbijanski hegemonist, kakor Pašić.

TEDENSKI KOLEDAR.

19. februarja, nedelja: Konrad.
20. februarja, ponedeljek: Eleuterij.
21. februarja, torek: Pust. El.
22. februarja, sredo: Pepelnica.
23. februarja, četrtek: Romana.
24. februarja, petek: Prestop. dan.
25. februarja, sobota: Matija.

SEJMI.

19. februarja: Pišce, Lož.
20. februarja: Videm, Braslovce, Zg. Tuhinj, Lašče.
21. februarja: Ljutomer.
22. februarja: Velenje, Sv. Filip v Varečah.
23. februarja: Loče, Boštanj ob S.
25. februarja: Arnuž, Bistrica, Kozje, Logatec, Vildon, Laško, Buč-ka, Moravče, Zubna, Cerknica, Lesce, Črmošnjice.

Običajen sejem na pustno soboto v Boštanju ob Savi se radi sejma isti dan na Bučki vrši že četrtek 23. t. m.

VALUTE.

Berlin 13.55, Curih 10.93, Dunaj 8.—, London 277.15, Newyork 56.80, Pariz 2.22, Praga 1.68, Trst 3.—.

Kaj je ARBORIN? Edino uspešno sredstvo za zimsko škropljenje sadnega drevja in lepotečnega grmovja. Proizvajalec: CHEMOTECNA, Ljubljana, Mestni trg 10.

Samomori. V preteklem tednu je več mladih ljudi izvršilo samomor, a še večim se je samomor ponesrečil. V Ljubljani se je zastupila z lizolom neka dijakinja visoke šole in en delavec, v Kranju pa je ustrelil sebe in svojo zaročenko sin uglednega ljubljanskega mesarja g. Tonija.

Nesreča. Pretekli teden se je dogodila v Novem mestu strašna nesreča. Posestnikov sin Anton Malenšek iz Kandije je vozil les z Gorjancev na kolodvor v Kandijo. Ko je privozil s težko obloženim vozom po klanecu pri Štemburju in se izognil nasproti prihajajočim vozovom, je padel pod voz, ki ga je strahovito razmesaril. Zdrobilo mu je obe nogi in levo ramo. Ponesrečenca so odnesli na dom in zdravnik mu je nudil prvo pomoč.

Ali veste,

da je z enim novim naročnikom pridobljen siguran glas za volitve — destikrat pa tudi pet!

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Stanje hranilnih vlog
nad Din 65.000.000.—

v lastni palači Narodni Dom

Stanje glavnice in rezerv
Din 8.000.000.—

Sprejema hranilne vloge. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnici: MARIBOR -- ŠOŠTANJ.

Ptuj. Dne 6. svečana je umrl v tuk. bolnici tov. Konrad Brus. Proletarska bolezen tuberkuloza je pretrgala nit njegovemu še mladem življenju. Pokojni Konrad Brus, doma iz malokmečke hiše v Spuhli blizu Ptuja, je bil znan po vsem severnem in vzhodnem delu Štajerske, zlasti pa v ptujskem okraju, kjer je bil dober znanec in družabnik vseh kmečkih ljudi, s katerimi se je rad sestajal in pogovoril ob številnih sejnih v Ptuj. Bil je priljubljen zaradi svojega mirnega in odkritega značaja v vseh krogih. Živahno se je udeleževal dela za kmečki pokret pri vsaki priliki. Znano je njegovo živahno delovanje pri volitvah v konstituanto v letu 1920 v družbi s tudi že pokojnim tovarišem Štefanom Dobnikom, Vinko Simoničem in mnogimi drugimi. Pozneje je nekaj časa vodil tudi okrožno tajništvo naše stranke v Mariboru in okrajno tajništvo v Ptuj. Ljudem je mnogo koristil s sveti v upravnih in sodnijskih zadevah, napisal je neštete prošnje, pritožbe in različne vloge na razne urade ter tako ljudem pridelal marsikatero stroške, poti in pa sitnosti. Pokopan je bil v sredo v Ptuj. Žal, da je vodstvo stranke zvedelo za njegovo smrt prepozno in se nobeden odposlanec načelstva ni mogel radi oddaljenosti udeležiti njegovega pogreba. Bodi mu domača zemljica lahka. — P.

Smrt naših rojakov v Ameriki. Dne 6. januarja je umrla v Kanadi Ivana Kralj, mati osmih otrok. Rojena je bila na Sovodnjem nad Škofjo Loko. V Kanadi je bila nad 20 let. Bolehala je že dalj časa. — V Skidmore, Kansas, je umrl dne 2. januarja t. l. Bartol Benedikt, doma z Martinj vrha nad Škofjo Loko. Zapušča ženo in 7 otrok. — V Panama Ill. je umrl 20. decem-

bra 1927 Bartel Kotar, doma iz Preske pri Litiji. Bival je v Ameriki 14 let. Zapušča ženo in pet otrok.

Dijaki — tatovi. V Ljubljani je bilo te dni ukradeni čevljarju Mohoriču za 1400 Din usnja. Detektivi so izsledili uzmoviče v osebah štirih mladih gimnazijcev, ki so hoteli ravno ukradeni blago prodajati. Tatiče so takoj aretirali in posledice seveda ne bodo izostale.

Samomor 18letnega fanta. V Poljčanah se je ustrelil sin upokojenega železničarja Štefana Raka, Adolf. Zvečer se je nahajal še pri sosedu na likofu. Ko se je vrnil domov, si je v svoji sobi naperil puško na sence in sprožil. Strel mu je strahovito razmesaril glavo.

Lakota in davki. Na okrajno glavarstvo v Mostaru je prišlo pretekli teden okrog sto na pol nagih in popolnoma izstradanih kmetov prosit kruha in pomoči. Oblast ni imela niti koščka kruha niti pare, da jim podari, nasprotno je oblast izjavila, da imajo od kleroradikalne vlade nalog, da iztirjajo od

kmetov 400.000 dinarjev zaostalih dolgov. Klerikalci delajo vse to, ker stoje na krščanski podlagi.

Eksplodizija parnika. Ob dalmatinski obali je te dni eksplodirala trgovska ladja »Avala«, natovorjena s cianamidom in se potopila. Pri eksploziji je vrglo daleč v morje težko ranjenega kapitana in več mornarjev, kurjača je pa na drobne kose raztrgalo. Ladja je bila zavarovana pri banki »Slaviji« za 600.000 Din.

Smrtna nesreča. V Gor. Polskavi je v kamnolomu zasul plaz tridesetletnega posestnika Štefana Prušena, katerega so že mrtvega odkopali.

Postajni načelnik — vlomilec. Na neki železniški postaji pri Subotici je bil te dni izvršen drzen vlom v tamkajšnjo postajno blagajno. Policija je aretirala postajnega načelnika pod sumnjo, da je on odnesel iz blagajne 16.000 Din ter vso stvar maskiral na ta način, da je nekdo s ponarejenim ključem odprl blagajno. Postajni načelnik je bil izročen sodišču.

Draga ljubezen. Poročali smo že enkrat o veliki smoli nekega zaljubljenega trgovca v Zagrebu, ki je čeprav je bil oženjen imel ljubavno razmerje z lepo prodajalko v njegovi trgovini. Lansko jesen ji je poplačal ljubezen z državno loterijsko srečko, ki je po preteku par tednov zadela 500.000 Din. Zaljubljeni trgovec je zahteval od prodajalke srečko nazaj, toda ta mu je zahtevo odločno odklonila. Vnela se je tožba in ravno te dni je izdalo sodišče v prvi instanci razsodbo, v kateri je velikodušni trgovec propadel, a istočasno je vložila njegova žena tožbo za ločitev zakona. Ubogi trgovec bo na ta način zgubil ne samo pol milijona dinarjev, ampak še ženo povrh.

Aretirana zvodnica. V Sarajevu so te dni aretirali neko ugledno damo, ki je dovajala sarajevskim bogatašem in trgovcem mladoletna dekleta, največ raznih učenk, šivilj itd. Od policije je dobila imenitna gospa en mesec, ostalo ji prisodi sodišče.

Živa zgorela. V vasi Glogovcu pri Šabcu v Srbiji je pred nekaj dnevi kuhala 17-letna Anka Vesič, izredno lepa rejenka tamošnjega posestnika. Ko je popravljala ogenj, so se ji vneli lasje in nato še obleka. Kakor živa baklja, je letela na dvorišče in klicala na pomoč. Ljudje so prihiteli in mesto, da bi jo zavili v plahto, so jo polivali z vodo. Predno pa so ogenj pogasili, je že reva vsled opeklin umrla.

Silni viharji v severni Evropi. Te dni so divjali strahoviti viharji v severnih državah Evrope. Razburkano morje je potopilo več tovornih ladij in vihar je porušil na Angleškem, v Nemčiji in Franciji mnogo hiš, potrgal telefonske in telegrafске naprave itd. Viharji so zahtevali tudi več človeških žrtev.

ILOVAC

Tvornica glinastih strešnikov in opeke
FRÖHLICH IN BICHLER

Karlovac.

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo

Falcovani in dvakrat falcovani
strešniki

v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavijo se franco na vsako postajo.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: Ekonom, Ljubljana.

PODLISTEK.

V odvisnosti od gospode.

Povest.

Napisal Franc Tovernik, kmet.

(Nadaljevanje.)

III.

Dobre pol ure pešpota, na vzhodno stran Vel. Grahovš leži v prijazni gorski dolini vas Trobni dol, katero so takrat imenovali Drobni dol.

Štela je v tistem času sedem številčk ali bolje rečeno sedem ognjišč, ker se takrat na številke niso ljudje bogzna kaj razumeli. Niso bila tudi poslopja kaj posebno imenitna. Vse je bilo bolj na slabo stran. Med danes in takrat je bila razlika kot med dnevom in nočjo. Še najbolj se je ponašala lesena hiša sredi doline, ki je pozneje zginila iz vasi. Bila je last že omenjenega Želatinovega Luke ali kakor so ga ljudje kratko imenovali: »Lukač«, katerega imena se bova, dragi bralec, tudi midva držala. »Kakšen človek pa je bil to,« si bo menda kdo mislil. Ni sicer vreden, da se ga opiše, pa vendar, ker je med kmeti še danes dosti »Lukačev«, ga bom vsaj površno opisal.

Bil je to človek, ki se je sam sebi najbolj dopadel. Nihče ni bil po njegovem mnenju bolj popolen, kakor on sam. Imel je tudi lastnosti vaških klepetulj, da je hotel vse vedeti, potem pa tudi vsako novico spraviti na pravo

mesto. Zato je takoj z vsako novostjo letel križem sveta, samo če je čutil, da dobi zanj polič vina. Največjo slast je imel nositi take novice v samostan Jurklošter ali pa v Laški grad, pa tudi vsakemu škricu, samo da ga je dobil en poliček. Bil je tako fanatično udan v petolizništvo, da mu je res samostanska »zavrelka«, katero so imeli za take ljudi, bolj dišala, kakor najboljšo vino, ako mu ga je kmet dal. Kadar mu je vino dal »gospod«, ki ga je ta preje iztisnil od podložnega kmeta, je bil Lukač ves poln hvale o dobrohotnosti gospo-ske in njene pijače. Ves blažen se je čutil v takih trenutkih.

Naravnost sijajne čase je imel pod vladno prejšnjega priorja. Vedno je imel opravka v samostanu. Koliko nepotrebnih zdražb med gosposko in podložniki je takrat napravil njegov jezik, to ve samo On, ki vse vidi in vse ve. Pa tudi spil ga je pri tem marsikateri bokal.

Zbog takih lastnosti ga previdnejši kmetje niso marali. Nihče si ni upal vpričo njega govoriti o drugem kot o vremenu. O letini. ki je tudi priljubljen predmet pogovora kmetijskih ljudi, si že niso upali razpravljati, ker so se bali, da jih ovadi radi desetine. Ljudje so ga črtili in se ga bali. Težje pa ga je malokdo videl, kakor stari Goršek in njegov sin Pavle. Tukaj je bil vzrok, kakoršen se marsikje dogodi, čeprav z majhnimi razlikami, katere so si podobne kakor jajce jajcu. Stvar bi bila skoro povest za sebe, ako bi jo hoteli natančno popisati. Bila je na kratko tale:

V malih Grahovšah je rastla in se lepo razcvetela v zalo rožico hčerka kmeta Kvišča. Na tistem je rastla in se razvijala na duši in na

telesu. Veljala je takrat za najlepše dekle od blizu in daleč. Ni se kazala po sejnih in žegnanjih, ne po krčmah, pa vendar so znali zanj fantje petih župnij. Marsikateri si je želel takega dekleta za ženo na svoj dom. Toda znano je že bilo, da jo dobi Goršek ali pa Bog. Da so fantje grdo gledali na Gorška, se razume. Jezilo jih je posebno, ker Gorškovi niso bili na glasu bolj imenitnih. Njihov grunt je bil bolj manjših eden. Kaj pa so gleštali, v svoji skromnosti niso obešali na veliki zvon. Tudi v izobrazbi niso bili zadnji. Goršek, Pavletov oče, je znal celo dobro čitati nemško seveda, ker slovenskih knjig ni bilo dobiti. Ni pa se s tem nikoli ponašal. V fantovsko družbo ni hodil veliko. Držal se je bolj možko. Ob nedeljah popoldne jo je mahnil na leški hrib, odkoder je rad opazoval svojo ožjo slovensko domovino. Ob takih prilikah so mu prišle ne-hote misli, za katere bi takrat, če bi bile javno izpovedane — bil najbrž sežgan na — grmadi. Premišljeval je usodo svojega stanu. Kako brezpraven je suženj svetne in duhovske gosposke! Kako si niti neveste ne more dobiti, ako ni zemljiškemu gospodu po godu! Zdrznil se je pri misli na ono gosposko »Pravico prve noči!« Da jim niti družinskega življenja ne pustijo neoskrunjenega! Pa zakaj toliko pretenja z večnimi in časnimi kaznimi? Ali pa so mor-da te kazni samo za malega človeka? Kmalu bi ob takih prilikah zabredel v težke dvome. Toda domislil si je, da: »Blagor ubogim na duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.« »Ah kako smo mi uboga stvar,« to je bil skoro redno zaključek njegovega modrovanja.

(Daje prihodnjik.)

Naš izvoz v l. 1927 je znašal okrog 6 milijard in 400 milijonov dinarjev, dočim je znašal v 1926. letu 7 milijard in 8000 mil. Din. Kakor se vidi je v preteklem letu padel izvoz za 1 milijardo in 400 mil. Din. To je pred vsem zasluga strahovite gospodarske politike klerikalne vlade.

Gruda. Vsem cenjenim naročnikom sporočamo, da smo te dni razposlali prvo letošnje številko. Če bi vsled sprememb v upravištvu kdo lista ne dobil, prosimo, da nas o tem obvesti, da napako popravimo.

Obenem pozivamo vse zbiralce naročnikov, da nam sporoče naslove novih naročnikov, da jim moremo dostaviti list. Naj ne bo nobenega fanta, nobenega dekleta, ki se ne bi zanimal za »Grudo! Druga številka izide čez 14 dni. Položnice bodo priložene drugi številki in naj se jih poslužijo tisti naročniki, ki so za naročnino še na dolgu.

Strokovna razstava za gostilničarsko, hotelsko in kavarnarsko obrt od 2. do 11. junija 1928. Uprava Ljubljanskega velesejma se je odločila, da svojemu letošnjemu velesejmu od 2. do 11. junija priključi še posebno strokovno razstavo za gostilničarsko, hotelsko in kavarnarsko obrt. Na-

men te razstave je, da pokaže zainteresiranim, kako naj izboljšajo svoje obrate, da bodo v vsem ustrezali zahtevam gostov, tako domačih, kakor tudi bolj razvijenih tujih. Tujski promet v naši državi vedno bolj narašča. Vendar samo krasote naših dežel tujcem niso dovolj, oni hočejo tudi udobja in prvovrstne postrežbe, kar se jim pri nas še ne nudi v toliki izmeri kot v drugih državah in kar so oni navajeni. Zato je korist te prireditve na dlani. Razstava bo nudila najmodernejše na tem polju, nove strokovne izume Avstrije, Čehoslovaške, Nemčije in ostalih držav. Inozemstvo razstavi pretežno stvari, ki se pri nas ne izdelujejo. Kot razstavljalci pridejo torej v poštev tudi naše domače tvrdke, ki spadajo v eno ali drugo sledečih skupin: Konserviranje živil. Pohištvo. Oprema točilnic. Svetlobna tehnika. Kur-

java, zračenje, hlajenje. Kurilna tehnika. Pralni in snailni pripomočki. Oprema kopalnic in stranišč. Samopreskrba z vodo, plinom, elektriko, naprave. Vrtovi, igrišča, garaže. Kletarstvo. Organizacija strokovnega knjigovodstva in zaračunavanja. Knjige, tiskovine, plakati in slično. Tvrde, ki se zanimajo za to posebno prireditev, naj se prijavijo uradu Velesejma v Ljubljani.

Vi ste gotovo med tistimi, ki ste za letos naročnino že plačali, če jo še niste, storite to takoj. Položnica, če je nimate, se dobi na vsaki pošti za 25 par.

Kak se je Strnišov Juža v Sovjak po šmarnico voza.

Gospod urednik! Vi še gotovo dobro spuniti, kak sen loni, zdaj je vendo ravok eno leto, v Vaš list pisa, kak se mi je godilo, dere sen hoda v Prekmurje zavolo službe. Pa kak je te gratalo, ka sen priša na namesto v Prekmurje v Apačko kotlino. Kak sen ša zato ta, ka bi se nemški navča, ka bi te za tajnika priša, dere do občine vkup napravili. Zdaj je te eno leto minilo. Doba sen te službo v Apački kotlini pri enen kmeti. Sen se zdaj že precí privada. Če eno večer prosene kaše ne jen, se mi sploh zdi, kamo slep grata. Vüši tüdi nemam več. Tü pa tan še v robači kakšno gnido, tisto pa še v gate ne pride. Nemški zdaj že precí dobro ven: Ze pišem pa cajtinge nemške beren. Pa se tüdi moren biti vüčeni, da do pre tajniki mogli biti sami vüčeni lidje. Do pre tak gospodje gratali, ka do jin lidje tak roke küšivali, kak so nekda fajmoštron. Meja de svojo babo, lepo stanovanje, peč pa drva frej, pa penzjon za se pa za babo. Mo te vidli kak bol Pa če glih nigi kcaj nemoga, se sen pri kmeti tüdi rad. Te pa mo še bole v cajtingah šinfa. Zaj pa van te moren povedati, ka sen prav za prav namena, namreč kak sen se v Sovjak po šmarnico voza:

Moj virt je toto leto ne meja nič jabolčnice, gorie pa nema, pije pa rad tak kak jaz, te pa me je pita, kak si jaz mislin, ge bi bojšo pijajo doba pa fale. Jaz sen mu poveda, daj gre doj na Sv. Jurja v Sovjak ali koma pa naj Šmarnico kupi; tista bole v možgane stopi ka človik leži spi. Resen je ša moj virt doj, pa je negi tan na kunci Sovjaka bole prta Šlepšini najša pa kupa dva polovnjaka šmarnice po 10 kron liter. Jaz pa sen te moga iti z našima fuksuma po njo. Stana sen že zacahta, nakrma kunja, priprava seno pa zobanje ka sen soboj vzeja pa dve koci. Gospodinja mi je vrezala soboj en falat kruha pa paprikašpeha ka bi leži šmarnico pija. Do Gornje Radgone sen zdobrega priša. Tan pa sen stava, kak ma Korošec, bržčas bo sm ja, tabaktrafiko, ka sen si neke cigaretnov kupa. Vida sen, ka je že bogat grata, da se pa neke na povanje pripravlja. Pa se je tüdi lahko, keko je sm še strank sküsa. Te pa sen ša hitro kujoma, ki sta ravno tan stala poleg ene nove palače. Moga sen malo poglednoti. Tak sen se ravno stava, tak zen zija. Ka za ena lepa hiša. Prle štiri leta samo fundoš, zaj pa tak lepa kuča. Eden me je začēja pitati, ka tak gledan pa oči napenjan. Ja, pravín, lani mi je ena baba pravila ka do tü tempíl povali, zdaj pa bi skoro resen tak bilo. Aj, aj, lepa hiša. Pa so meli teko teko penez? Kak pa, da so meli! Zaj majo že par milijonov naprej naloženo. Hm, hm, sem si misla. Neki človik je pač srečen, če v drek segne, pa peneze vun potegne. To mi ne dalo mira. Skoča sen na kola, pogna kunje, pogledna pa v celi Gor. Radgoni nikoga, tak me je tota nova hiša prevzela. Dajšla me je ena baba, pa me prosila, ka bi se en falat z menoj pelala. Te mi je vsefele razlagala, kak bi onok skoro Šantl nesre-

čen grata, ka je za drugega posojilnico podpisal, kak Neudauer hondla, kak de Korošec povja, pa ka je pri Karbaši najfale jesti. En čas sen jo poslušja, te pa sen se je navola pa sen se v svojo zamisla. Baba je venda preštimala pa se je skoro doj s kol skolebala. Zaj sen ba te znovi son. Pa se sen tüdi najrajši son. Se lahko zamislin pa štinderan ka si čon. Pogledna sen na pravo. Kak so ti lepi kraji, lepe gorice pa drevje, lidje dobri. Pa kaj jin bo. Na toti libleni grozd se vse če zgrabiti. Zaj še te če oblast, dr. Leskovar je venda to po-grünta, takso gor na vino napraviti. To bi dobro bilo. Država 100%, občina 100—200% te pa še oblast 100% te mo že lahko dihal. Izvoza nega, penez nega ka bi duma pili, če pa kerí pije ali pa more piti, te pa plačaj ta kašjoka. Notemo že dugo gorice meli. Pa na jagdkarte pre tüdi namenijo napraviti pa na lov. No te do mogli še prle zavce naročiti, ka do meli jagri kaj strelati. Pa na plesne prireditve pre namenijo vrči 250 Din. No se jaz ne plesen, ali dozde se šen ne, samo če mo zdaj, ko mo se šmarnice napja, pa denok, to si oblast presneto naopak misli, ka bi našla tak enega norega oštaršara, ka bi za plesno prireditev 400 Din reskisa. Pa ka še druga vsefele menijo gor navrči. Zaj še tele jaz preštiman tote avtonomije. Prle smo klali, ka nam je samo Beograd nalaga velke dače, zaj pa ta to delala Belgrad pa Marprok še keaj. Prle so samo eni plačo vlekli, zaj pa dvojni. Bogi kmet pa delavec. Zaj boš še skoro moga za en prasečji vihpos 20 Din dati. Ne ven, kak de to kaj šlo, kak si gospoda misli. To mi je tak vsefele šlo v glavo. Skoro se mi lidje milijo. Najbojše bi bilo, da gremo vsi k ciganom. Tak sen to vsefele štindera. Najč nesen veda, ka sen že blizu Fekonja pripela. Te pa sen denok ne veda, kodih se naj obrnen. Rod bi eno malo tüdi Ivajnec vida, te pa sen se le tanta obrna. Kunja sta precí hitro hodila te pa sen ba hitro v Ivajncih. Toto ves sen cnok že vida. Tü so dobri lidje bili, če še so zaj tak. Samo ka pravijo ka tisto pesen radi pojejo:

Nič ne škodi, nič ne škodi,
sij so taki tud gospodi,
to je znano vsepovsodi,
moški skačejo čez plot.

Pri Sevri, zdaj se mi je nekšni sloki vida, sen spijsa pol litra vina. Mogoče blo je tüdi notri kaj šmarnice, samo nesen vujpa povedati, ka me ne bi ge hrekna.

Te pa smo jo potegnili gor prta Slogoviči. Namena sen tan še pol litra spiti, samo de se je una neke notri drla, pa nesen vujpa. Pela sen se dale na Krabonaš, tan kak je republika. Vse je še tak, kak je bilo lani, dere sen pri Vopotovih na škedni spa. V Krabonoši je znaver en moški me prosa, ka bi se rad pela z menoj do Jürja. Bija je dobre vole pa mi je furt naprg neke razlaga. Prišla sva na guč, kak so ble volitve lani pa letos. Jaz sem ga pita, kak je kaj pri Jürji tu okoli bilo, kerí so bole gvinili. E je kaj kmečkih lüdi, ka delajo na toten poli pa se ne bojijo. O se najde pri Jürji že precí lüdi, ka za kmečko stranko grejo. Samo ka fajmešter majo tüdi moč. Malo

zapredgajo pa napravijo parado orlov pa orlic, te pa je vse v redi. Lidje še vse premalo mislijo, ka ne vse zlato, ka se sveti. Tak sva si vse fele gučala, ka sva se prpelala tijan pod faroš. Da je malo breg, te sva doj stopala. Potli pa sva se znaver naložila. On mi je dale razlaga, kok so pri Pergarci neke zlo dosti spokrali, kako je zaj razredov v šoli, kamo skoro celo gimnazijo meli, o posojilnica, tan kak je tisti slokasti Nemec, načelnik od Korošaka pa od drugih znancov od fajmoštra do Ivajnsiča. Poveda je, ka jin vsen pri Jürji dobro gre, kamó jo vsega zadosti, samo penez poslabom. On je skoro polala. Poslovila sva se te pa sen se s svojimi zaba doj stopiti, ka bi se skoro v Sovjak prpeče čez noč ostanen, ka nen mogli vsega rihtati. K sreči je bila veka kravja štala, ka sen lahko kuje notri dja, je lepo odja pa položja. Zgučala si sva, da šmarnico jutrano natočimo. Za nicor pa si ga privoščimo, keko da kerí šteja. Jaz sen meja paprikašpeha precí falet pa njegova v tünko segnila. Bili smo dobre vole, ka mo na zadne še peli. Zdelo se mi je, ka mi je začela šmarnica se nekana po rebrah gor tlačiti, pa ka so mi oič napete gratale. Začeli smo trudni gračivati. Jaz sen se po malen sprava kujon v štalo, si tan postla seno pa koece. Nareda sen križ pa začēja spati. Hitro me je nekon vrglo v drugi svet, glava težka, možgani napeti. Pa denok hitro zaspín. Spa sen ka klada. Moglo bi že biti bolje čez polnoč, pa se mi sanja: Smo na veliki ravnini. Vse praznično. Kamor je oko pogledalo, povsod neizmerno ljüdstva, vse čaka na neki trenutek. Kar stopi gor na višji prostor svečenik. Vse je pokleknilo. Bliža se veliki dan, bliža se volitev poslancev naroda v sküpsčino. Važen dan, važen za ves narod. Samo eno je potrebno, da vržete vsi vaše krüglce v prvo škrinjico. Amen, Amen, se je razlegalo po širnem prostoru. Nedaleč pa je stal stari mož, kmet trpin. Žalostno je odgovora: Kmeti pa kamen!

V ten se prebidin. Amen, — kmeti pa kamen. Ni mi šla v glavo ta sanja, nesen moga več spati, premetava sen se. Ja pač, kmeti pa kamen. Bridka resnica. Meja si kamen od neda in boš ga še meja. Mogoče hujšega kak kda poprej. Žalostno je to, naj se pomisli. Kmeti in delavci či duže hujše bremena, gospoda pa vleče ge le more. Najprle so se vsi organizirali, zdej pa mejo lidi za norca. Bogi kmet pa je najč teko nevreden, da bi smeja meti kmečko zbornico. Naredili so strašne takšne zakone, naredili tarife, določili plače, kmet zidaj farovže, šole, cerkve in občinske hiše pa redi tajnike, son pa se zaduši in pogini. Izvažja težko, moraš plačati visoke carine. Orožja ene smeš meti. Lopov te lahko zakole kak če. Zidamo ceste, avtomobili je razderejo, okrajni jzastopi plačajo, vse proti ljüdstvi. Vinogradi so doslüzili, penez p anede, da bi je prenovili. Ostali do prazni bregi pa prazni žepi. Vse me je nekaj prevzelo, da sem kumer se jütra včaka. Naložili smo šmarnico, pa sen jo srečno pripela domo. To pa sen mogo zapisati, ka se mi je sanjalo v Sovjeki, ka te vedli po sveti, kak Prlekija misli. Dere sen z Apač odiša, če ne prle mo se že zglosa.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. rač. 13.853

(Direkcijski pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cestij. Nakup vsakevrstnih predvrednih papirjev; prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

Preselitveno naznanilo! **KOMERCIJALNA BANKA D. D.**
PODRUŽNICA LJUBLJANA
 (Afilacija banke Čeho-Slovaški Legiji v Pragi)
 se je preselila v novo urejene prostore
na Mestnem trgu 5.

POZOR!

Pred nakupom vsakovrstne
strešne in zidne opeke
 se obrnite radi cen na

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 7

Prvovrstna opeka!

Konkurenčne cene!

Glavno zastopstvo ope-
 karne, Illovac v Karlovcu

Najboljši in najprejnejši
ŠIVALNI STROJI so:

„GRITZNER“
 in **„ADLER“**

za dom, obrt in industrijo,
 v raznih oprelih. - Istotam švicarski
 pletilni stroji **„DUBIED“**.
 Pisalni stroji **„URANIA“**.

Ugodni
 plačilni pogoji.
 Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Drevesničarska zadruga v
Dorferjih, pošta škofja Loka

ima na prodaj več tisoč visokodebelnih

SADNIH DREVESE.

JABLANE: Baumanova reneta, Šampanjska
 reneta, Pisani kardinal, Jakob Löbel,
 Damasonov kosmač, Bobovec in razne
 druge žlahtne vrste.

HRUSKE: Moštnice, Tepke, Rumenke in
 druge žlahtne vrste.

Cene jablanam I. vrste Din 10.—, II. vrste
 Din 8.—, III. vrste Din 5.—.

Cene hruškam I. vrste Din 12.—, II. vrste
 Din 10.—.

Cene veljajo z ovojino vred franko kolo-
 dvor Škofja Loka.

Manj od 30 dreves ne razpošiljamo.

VSI,
kateri boste
to leto zidali!

Za zidanje postrešnih
 sob, za majhne stavbe,
 za vse medzide lahko
 rabite najcenejšo opeko

«OKA»

s katerim zidanjem si
 prihranite mnogo stro-
 škov pri zidarskem de-
 lu. Opeka «OKA» se
 dobi vedno pri meni v
 zalogi ter pišite po
 brezplačna tozadevna
 pojasnila in cenike na
 naslov:

Korošec Dragotin,
 Smartno ob Paki.

Inventurna razprodaja čevljev po znatno znižani ceni

Moški čevlji, črni in rujavi, ameriške oblike Din 100.—

Moški čevlji, črni in rujavi, šimi oblike . . . Din 130.—

Ženski čevlji, nizki in visoki, od Din 40.— do Din 100.—

Fantovski in dekliški čevlji Din 60.—

Otroški čevlji, nizki od Din 10.— do Din 40.—

Nogometni čevlji, prikladni za delo, od Din 40.— do Din 50.—

Ne zamudite ugodne prilike pri nakupu obutve in obiščite naše prodajalne na

Dunajski c. 23 na dvorišču, Carl Pollak, d. d.